Europski parlament
2024-2029

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

2024/2125(INI)

24.03.2025

NACRT IZVJEŠĆA

o Strategiji za rodnu ravnopravnost za 2025.
(2024/2125(INI))

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

Izvjestitelj: Marko Vešligaj

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE 10

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE 14

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o Strategiji za rodnu ravnopravnost za 2025.
(2024/2125(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članak 2. i članak 3. Ugovora o Europskoj uniji,

– uzimajući u obzir članke 8., 10., 19., 79., 83., 153. i 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir članke 21. i 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

– uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, koji su Parlament, Vijeće i Komisija proglasili i potpisali 17. studenoga 2017., te komunikaciju Komisije od 4. ožujka 2021. naslovljenu „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava” (COM(2021)0102),

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena od 18. prosinca 1979.,

– uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju UN-a i platformu za djelovanje od 15. rujna 1995. te ishode njezinih revizijskih konferencija,

– uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030. od 21. listopada 2015. i u njemu utvrđene ciljeve održivog razvoja, posebno cilj br. 5 „Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica” te povezane ciljeve i pokazatelje,

– uzimajući u obzir Konvenciju Međunarodne organizacije rada o jednakosti plaća od 29. lipnja 1951. i Konvenciju Međunarodne organizacije rada o nasilju i uznemiravanju od 21. lipnja 2019.,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) od 11. svibnja 2011.,

– uzimajući u obzir direktive EEZ-a i EU-a donesene počevši od 1975. godine o različitim aspektima jednakog postupanja prema ženama i muškarcima (Direktiva 79/7/EEZ[1], Direktiva 86/613/EEZ[2], Direktiva 92/85/EEZ[3], Direktiva 2004/113/EZ[4], Direktiva 2006/54/EZ[5], Direktiva 2010/41/EU[6]),

---

[1] Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti, SL L 6, 10.1.1979., str. 24., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1979/7/oj.

[2] Direktiva Vijeća 86/613/EEZ od 11. prosinca 1986. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji obavljaju samostalnu djelatnost, uključujući poljoprivredne djelatnosti, i zaštiti majčinstva, SL L 359, 19.12.1986., str. 56., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1986/613/oj.

[3] Direktiva Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje, SL L 348, 28.11.1992., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/85/oj.

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU[7],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama[8],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i provedbenih mehanizama[9],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[10],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1500 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU[11],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1712 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava[12],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija jednakosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.” (COM(2020)0152),

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP III): ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena u vanjskom djelovanju EU-a” (JOIN(2020)0017) i popratni zajednički radni dokument službi od 25. studenog 2020. naslovljen „Ciljevi i pokazatelji za uspostavu okvira provedbe Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost (GAP III) (2021. – 2025.)” (SWD(2020)0284),

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 7. ožujka 2025. naslovljenu „Plan za prava žena” (COM(2025)0097),

---

[4] Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, SL L 373, 21.12.2004., str. 37., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/113/oj.
[5] Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada, SL L 204, 26.7.2006., str. 23., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
[6] Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni, SL L 180, 15.7.2010., str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/41/oj.
[7] SL L 188, 12.7.2019., str. 79., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
[8] SL L 315, 7.12.2022., str. 44., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj.
[9] SL L 132, 17.5.2023., str. 21., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
[10] SL L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
[11] SL L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj.
[12] SL L, 2024/1712, 24.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. veljače 2019. o nazadovanju u području prava žena i rodne ravnopravnosti u EU-u[13],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji i drugim mjerama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja[14],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. siječnja 2020. o razlici u plaćama žena i muškaraca[15],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a[16],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost[17],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o premošćivanju digitalnog jaza između spolova: sudjelovanje žena u digitalnom gospodarstvu[18],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. veljače 2021. o budućim izazovima u području prava žena u Europi: više od 25 godina od donošenja Pekinške deklaracije i platforme za djelovanje[19],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o promicanju rodne ravnopravnosti u obrazovanju i karijerama u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM)[20],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena[21],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a[22],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. prosinca 2021. s preporukama Komisiji o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja: nasilje na internetu[23],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2021. o ravnopravnosti žena i muškaraca u Europskoj uniji 2018. – 2020.[24],

---

[13] SL C 449, 23.12.2020., str. 102.
[14] SL C 232, 16.6.2021., str. 48.
[15] SL C 331, 17.8.2021., str. 5.
[16] SL C 404, 6.10.2021., str. 202.
[17] SL C 456, 10.11.2021., str. 208.
[18] SL C 456, 10.11.2021., str. 232.
[19] SL C 465, 17.11.2021., str. 160.
[20] SL C 67, 8.2.2022., str. 137.
[21] SL C 81, 18.2.2022., str. 43.
[22] SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
[23] SL C 251, 30.6.2022., str. 2.
[24] SL C 251, 30.6.2022., str. 23.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2022. o Akcijskom planu EU-a za rodnu ravnopravnost III[25],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. svibnja 2022. o postizanju ekonomske neovisnosti žena s pomoću poduzetništva i samozapošljavanja[26],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 5. srpnja 2022. naslovljenu „Prema zajedničkom europskom djelovanju u području skrbi”[27],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 05. srpnja 2022. o siromaštvu žena u Europi[28],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2023. o seksualnom uznemiravanju u EU-u i evaluaciji MeToo pokreta[29],

– uzimajući u obzir Rezoluciju od 11. travnja 2024. o uključivanju prava na pobačaj u Povelju EU-a o temeljnim pravima[30],

– uzimajući u obzir svoju preporuku Vijeću od 19. prosinca 2024. o prioritetima EU-a za 69. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena[31],

– uzimajući u obzir izvješće Agencije EU-a za temeljna prava (FRA), Eurostata i Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) od 25. studenoga 2024. naslovljeno „Istraživanje EU-a o rodno uvjetovanom nasilju: ključni rezultati”,

– uzimajući u obzir indeks rodne ravnopravnosti 2024. koji je EIGE objavio 10. prosinca 2024.,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A10-0000/2025),

A. budući da je pravo na jednako postupanje temeljno pravo priznato u Ugovorima[32] i Povelji o temeljnim pravima te da je presudno za daljnji razvoj Unije;

B. budući da je rodna ravnopravnost temeljna vrijednost EU-a, temeljno pravo i ključno načelo europskog stupa socijalnih prava te presudan uvjet za napredak;

C. budući da je rodno uvjetovano nasilje i dalje raširena pojava na globalnoj razini, među ostalim i u EU-u, te ima ozbiljne posljedice za žrtve i društvo;

---

[25] SL C 347, 9.9.2022., str. 150.
[26] SL C 465, 6.12.2022., str. 54.
[27] SL C 47, 7.2.2023., str. 30.
[28] SL C 47, 7.2.2023., str. 2.
[29] SL C, C/2023/1224, 21.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1224/oj.
[30] SL C, C/2025/1279, 13.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
[31] Usvojeni tekstovi, P10_TA(2024)0075.
[32] Članak 2. i članak 3. stavak 3. UEU-a, članci 8., 10., 19. i 157. UFEU-a te članci 21. i 23. Povelje EU-a o temeljnim pravima.

D. budući da svi u EU-u imaju pravo pristupa najvišim standardima fizičkog i mentalnog zdravlja;

E. budući da su razlike na tržištu rada i nedostatak pravednih radnih uvjeta i sigurnosti radnica i dalje prisutni diljem EU-a te da je postojeća razlika u plaćama između spolova u velikoj mjeri posljedica sustavnog podcjenjivanja rada u sektorima u kojima prevladavaju žene; budući da je stoga potrebno riješiti pitanje „jednake plaće za rad jednake vrijednosti” kako bi se uklonila razlika u plaćama između spolova;

F. budući da su digitalne tehnologije u nastajanju faktor rizika za rodnu ravnopravnost te bi mogle nastaviti i produbiti postojeće obrasce rodne nejednakosti, diskriminacije i nasilja nad ženama i djevojčicama;

G. budući da diljem EU-a žene nerazmjerno snose obveze skrbi, što doprinosi nejednakostima;

H. budući da istraživanja pokazuju da su žene nedovoljno zastupljene na svim razinama donošenja gospodarskih i političkih odluka diljem svijeta te da je postizanje rodnog pariteta u političkom životu daleko od stvarnosti;

I. budući da se mnoge žene i ranjive skupine, uključujući osobe s invaliditetom, osobe u nepovoljnom socioekonomskom položaju, osobe izložene rasnoj diskriminaciji, osobe etničkog, manjinskog ili migrantskog podrijetla, starije osobe i LGBTIQ+ osobe, suočavaju s intersekcijskim nejednakostima i diskriminacijom u EU-u;

J. budući da se u Planu za prava žena ponovno potvrđuje snažna predanost EU-a zaštiti i promicanju rodne ravnopravnosti i prava žena, navodeći načela i dugoročnu viziju napretka na kojima će se temeljiti strategija za rodnu ravnopravnost nakon 2025.;

1. poziva Komisiju da predstavi ambicioznu strategiju za rodnu ravnopravnost 2026. s konkretnim, opipljivim zakonodavnim i nezakonodavnim mjerama u ključnim područjima navedenima u nastavku;

Rodno uvjetovano nasilje

2. poziva Komisiju da rodno uvjetovano nasilje utvrdi kao novo područje kriminaliteta navedeno u članku 83. stavku 1. UFEU-a kako bi se učinkovito suzbili svi oblici nasilja nad ženama i djevojčicama, što je jedan od najraširenijih oblika kršenja temeljnih prava u EU-u;

3. potiče Komisiju da femicid prizna kao zasebno kazneno djelo;

4. poziva Komisiju da prati i potiče brzo prenošenje Direktive (EU) 2024/1385 o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te da predstavi svoju preporuku o sprečavanju štetnih praksi protiv žena i djevojčica;

5. poziva Komisiju da predloži zakonodavstvo EU-a za kriminalizaciju silovanja na temelju izostanka pristanka; ponavlja da silovanje nije samo kršenje temeljnih prava i tjelesne autonomije žena, već i oblik seksualnog iskorištavanja žena i djevojčica;

Sveobuhvatna rodno osjetljiva zdravstvena skrb

6. potiče Komisiju da ženama i djevojčicama zajamči univerzalan pristup rodno osjetljivoj zdravstvenoj skrbi;

7. poziva Komisiju da na razini EU-a ukloni prepreke pristupu zdravstvenoj skrbi za žene u svoj njihovoj raznolikosti;

8. poziva Komisiju da ženama i djevojčicama u svoj njihovoj raznolikosti osigura potpun i jednak pristup uslugama zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, uključujući pravo na siguran i zakonit pobačaj;

Rodna ravnopravnost i jačanje položaja žena u svijetu rada

9. poziva Komisiju da prati i potiče brzo prenošenje direktiva o primjerenim minimalnim plaćama[33], transparentnosti plaća[34] i ženama u upravnim odborima[35];

10. potiče Komisiju da izradi smjernice kojima bi se omogućila definicija i usporedba „vrijednosti rada” na razini EU-a te da brzo uspostavi rodno neutralne alate i kriterije za ocjenjivanje radnih mjesta u cilju bolje procjene i pravednije naknade za rad obavljen u sektorima u kojima prevladavaju žene;

Prava žena i rodna ravnopravnost u obrazovanju, osposobljavanju i digitalnoj sferi

11. potiče Komisiju da osigura rodno uključiv pristup svim razinama obrazovanja i da razvije visokokvalitetne standarde za obrazovne materijale kojima se promiče rodna ravnopravnost i uklanjaju rodni stereotipi, uključujući promicanje sveobuhvatnog spolnog odgoja i pristanka;

12. poziva Komisiju da razvije i donese politiku nulte tolerancije u digitalnom okruženju u pogledu svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, štetnog ponašanja i diskursa kojima se potkopava i diskreditira izražavanje žena i djevojčica na internetu i izvan njega te da prednost da preventivnim mjerama i zaštitnim mjerama u svim područjima digitalne politike;

Usklađivanje privatnog i profesionalnog života

13. poziva Komisiju da europsku strategiju za skrb razvije u sveobuhvatan europski plan za skrb, opremljen obvezujućim zakonodavnim i financijskim alatima za ulaganje u dostupne, cjenovno pristupačne i visokokvalitetne usluge skrbi o djeci i dugotrajne skrbi;

14. naglašava potrebu za nastojanjem da se u EU-u postigne ravnopravnost između osoba koje primaju plaću i pružatelja skrbi te da se u tom pogledu preispitaju i prilagode ciljevi iz Barcelone, kao i da se dodatno razviju mjere za rodiljni i očinski dopust u cilju postizanja ravnopravnije rodne ravnoteže u pogledu obaveza skrbi;

[33] Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).
[34] Direktiva (EU) 2023/970.
[35] Direktiva (EU) 2022/2381.

Jednaka zastupljenost i sudjelovanje u politici

15. potiče Komisiju da na temelju rodnog pariteta za sve izbore provede zakonodavne rodne kvote i liste koje se temelje na metodi zebre te da osigura institucijski rodni paritet na svim razinama donošenja odluka;

Feministička vanjska politika

16. poziva Komisiju da promiče vanjsku, sigurnosnu, trgovinsku i razvojnu politiku kojom se prednost daje rodnoj ravnopravnosti u skladu s načelima prava, zastupanja i resursa;

Suzbijanje antirodnih pokreta

17. potiče Komisiju da razvije sveobuhvatan alat za praćenje i borbu protiv nazadovanja demokracije i nazadovanja u pogledu prava žena, koja su neraskidivo povezana, te da zajamči da rodna ravnopravnost ostane prioritet u cijelom EU-u;

Međusektorska sredstva za postizanje rodne ravnopravnosti

18. ponavlja da se svi napori za postizanje napretka u području rodne ravnopravnosti moraju uložiti uz potpuno poštovanje načela intersekcionalnosti i rodno osviještene politike;

19. poziva Komisiju da osigura i dodatno razvije primjenu rodno osviještene politike u svojim strukturama, metodama i alatima te da osigura da je rodna perspektiva integrirana u sve prijedloge Komisije, uključujući sve proračunske postupke;

20. potiče Komisiju da iskoristi i dodatno razvije intersekcionalnost kao međusektorsko načelo u novoj strategiji za rodnu ravnopravnost;

°

° °

21. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Rodna ravnopravnost – uz prava žena – jedna je od **temeljnih vrijednosti** Europske unije; oni su neizostavan i nedjeljiv dio ljudskih prava. Predstavljaju osnovu i svrhu vladavine prava na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini, kao i najprikladnije i najrelevantnije pokazatelje zdravlja i otpornosti naših demokracija.

U trenutačnom geopolitičkom kontekstu i globalnim procesima sad je važnije nego ikad predstaviti **ambiciozan program za prava žena i rodnu ravnopravnost** te stoga ovo izvješće dolazi u ključnom trenutku za Europsku uniju. Novom europskom strategijom za rodnu ravnopravnost za razdoblje nakon 2025. moraju se poštovati standardi utvrđeni prethodnih godina i nastaviti sa sveobuhvatnim ciljem postizanja **rodne ravnopravnosti na svim razinama i u svim područjima za sve osobe bez diskriminacije.** Osim toga, novom strategijom moraju se poduzeti **odlučne mjere za provedbu** prethodno donesenog zakonodavstva.

Nova strategija donijet će se u vrijeme kada su antirodni i antidemokratski pokreti u porastu. Stoga tekst koji će predstaviti Komisija mora **odražavati jasnu institucionalnu predanost i konkretne obveze u pogledu zaštite i daljnjeg razvoja okvira za rodnu ravnopravnost, a time i zaštite naše demokracije.** Ne postoji demokracija bez ravnopravnog i snažnog sudjelovanja i angažmana žena i djevojčica, a oni koje nastoje potkopati naš institucionalni okvir oni su koji napadaju prava žena. Ti su programi međusobno povezani i kao takvi zahtijevaju **odgovor utemeljen na europskoj razini.** Takav odgovor mora se dati u svim područjima politika, na svim razinama uz jasnu **rodno osviještenu politiku** u cijelom našem radu.

Današnji svijet dramatično se promijenio od vremena kada je donesena posljednja strategija za rodnu ravnopravnost[1] i postoje nova područja kojima se treba pozabaviti na odgovarajući način: od nasilja nad ženama i djevojčicama i njihova uznemiravanja u digitalnoj sferi i svijetu rada do potrebe za feminističkom vanjskom politikom izgradnje mira te zaštitom spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, uključujući pristup sigurnom i zakonitom pobačaju, kao temeljnim ljudskim pravima. U svoje politike moramo uključiti i **intersekcijski pristup** jer smo svjesni da su određene skupine, npr. migrantice, LGBTIQ osobe, Romkinje, žene s invaliditetom u EU-u suočene s višestrukim intersekcijskim oblicima diskriminacije. Na nama je da ih odgovarajuće i brzo riješimo.

Nedavno predstavljeni **Plan za prava žena**[2] korak je u pravom smjeru kojim se priznaju mnoga pitanja s kojima se danas suočavamo kad govorimo o pravima žena. Međutim, potrebno ga je dalje razvijati kao dio nove strategije za rodnu ravnopravnost **konkretnim, zakonodavnim i nezakonodavnim mjerama** usmjerenima na stvaranje istinski rodno ravnopravnog društva.

Rodno uvjetovano nasilje je, prema definiciji Europskog instituta za ravnopravnost spolova, bilo koja vrsta nasilja na temelju spola, od fizičkog, emocionalnog i financijskog do reproduktivnog nasilja, a iako svatko može biti žrtva rodno uvjetovanog nasilja, žrtve su većinom žene[3]. Najnoviji tematski cilj indeksa rodne ravnopravnosti[4] odnosio se posebno na

[1] SL C 364, 28.10.2020., str. 77–86.
[2] Komunikacija Komisije „Plan za prava žena” (COM(2025) 97 final).
[3] https://eige.europa.eu/gender-based-violence

rodno uvjetovano nasilje, a podaci pokazuju da je 31 % žena u EU-u doživjelo fizičko i/ili seksualno nasilje nakon svoje 15. godine života. To pokazuje da je, unatoč zakonodavnom i nezakonodavnom napretku u EU-u[5], **rodno uvjetovano nasilje** još uvijek jedan od ključnih izazova koji stoje na putu do istinski rodno ravnopravnog društva, da je i dalje vrlo rašireno diljem Unije te da se njime treba dodatno pozabaviti na europskoj razini i jasno ga **definirati kao kazneno djelo u EU-u**. Najnoviji podaci pokazuju da je provedba postojećeg zakonodavstva, npr. **Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji**, goruće pitanje koje se mora pratiti i kojim se mora dobro upravljati. Osim toga, određene aspekte prethodnog zakonodavstva potrebno je preformulirati i dalje razvijati, npr. definicije koje se temelje na pristanku, **dodavanje silovanja na popis kaznenih djela u EU-u i priznavanje femicida kao kaznenog djela koje se razlikuje od ubojstva**, ali i isticanje nekih od manje poznatih kategorija rodno uvjetovanog nasilja, npr. porodničarsko nasilje i uskraćivanje skrbi u vezi s pobačajem. Želimo vidjeti i napredak u pogledu preporuka o štetnim praksama.

Svi u Europskoj uniji imaju pravo pristupa **najvišim standardima tjelesnog i mentalnog zdravlja i visoka razina zaštite ljudskog zdravlja** mora se osigurati pri utvrđivanju i provedbi svih politika i aktivnosti Unije[6]. Pravo na pristup zdravstvenoj skrbi sadržano je u 16. načelu europskog stupa socijalnih prava i u akcijskom planu potičemo države članice da se bore protiv zdravstvenih nejednakosti. Indeks rodne ravnopravnosti pokazuje spor napredak u području rodne ravnopravnosti u zdravstvu, pri čemu udio žena i muškaraca koji svoje zdravlje smatraju vrlo dobrim ili dobrim opada u dvije trećine država članica, a za mnoga spolno i rodno osjetljiva stanja nema dovoljno istraživanja, financijskih sredstava i resursa, uključujući određivanje prioriteta[7].

Seksualno i reproduktivno zdravlje i prava jedno su od ključnih pitanja u raspravi o ljudskim pravima i neodvojivi su od ostvarenja temeljnog prava na zdravlje, kao i ostvarenja rodne ravnopravnosti i iskorjenjivanja rodno uvjetovanog nasilja. Tjelesna autonomija osobe i pravo na odlučivanje o vlastitom tijelu i životu apsolutni su preduvjet za postizanje rodne ravnopravnosti. Kršenja spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava predstavljaju kršenja ljudskih prava. Svi izazovi povezani sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem i pravima s kojima se suočavaju države članice zajednički su europski izazovi, a to je pitanje ljudskih prava i zdravstveno pitanje koje se mora riješiti jedinstvenim pristupom. Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) prepoznaje potrebu za univerzalnim pristupom spolnom i reproduktivnom zdravlju kao sastavnom dijelu prava na zdravlje. Cilj nam je imati strategiju za rodnu ravnopravnost koja osigurava univerzalan pristup sveobuhvatnom, dobno primjerenom i na dokazima utemeljenom seksualnom odgoju i obrazovanju o odnosima, nizu visokokvalitetnih, dostupnih i cjenovno pristupačnih modernih kontracepcijskih metoda i pomagala, savjetovanju o planiranju obitelji, liječenju plodnosti i informacijama o kontracepcijskim sredstvima te besplatnoj, sigurnoj i zakonitoj skrbi u vezi s pobačajem.

Stanje na europskom **tržištu rada** zahtijeva hitan i sveobuhvatan pristup kako bi se prevladale postojeće nejednakosti. Svaka treća žena u EU-u nema plaćeno zaposlenje, a veliku većinu

---

[4] Indeks rodne ravnopravnosti za 2024.: „Tackling violence against women, tackling gender inequalities” (Borba protiv nasilja nad ženama, borba protiv rodne neravnopravnosti), objavljeno 2025.
[5] Primjerice donošenje Direktive o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te pristupanje EU-a Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama („Istanbulska konvencija”)
[6] SL C 326, 26.10.2020., str. 391–407.
[7] EIGE (2025.), Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU (Pokretač utjecaja: obilježavanje ključnih etapa i mogućnosti za rodnu ravnopravnost u EU-u), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg (objava u pripremi).

poslova na nepuno radno vrijeme u Uniji obavljaju žene. Rad žena tradicionalno je podcijenjen, a rodna segregacija i dalje je znatna, pri čemu su žene prekomjerno zastupljene u manje profitabilnim sektorima. **Osnaživanje žena u svijetu rada** ključan je korak u razgovoru o društvenom i gospodarskom razvoju te preduvjet za snažno konkurentno gospodarstvo. Stoga je ključno brzo prenošenje **Direktive o transparentnosti plaća** s naglaskom na razmatranju načina za proširenje njezina područja primjene. Osim toga, mora se provesti i **Direktiva o primjerenim minimalnim plaćama** i **ženama u upravnim odborima**. U ovom se izvješću prepoznaje da je glavni razlog za rodnu razliku u plaćama sustavno smanjenje plaća u sektorima u kojima prevladavaju žene (skrb, zdravstvo, obrazovanje, maloprodaja) u usporedbi s plaćama u sektorima u kojima prevladavaju muškarci, što također dovodi do toga da ti sektori nisu privlačni muškarcima, čime se jačaju štetne norme i stereotipi. Hitno je potrebno izraditi smjernice kojima bi se omogućila definicija i usporedba „*vrijednosti rada*” te uspostaviti rodno neutralne alate i kriterije za ocjenjivanje radnih mjesta u cilju bolje procjene i pravednije naknade za rad u sektorima u kojima prevladavaju žene. Mora se riješiti pitanje sigurnosti na radu, kako u radnim prostorima tako i u kontekstu rada na daljinu.

Obrazovanje i osposobljavanje ključni su za rodnu ravnopravnost i sposobnost svih da se prilagode promjenama na tržištu rada, a tercijarno obrazovanje presudno je za kvalitetne mogućnosti zapošljavanja. U Europskoj uniji danas je horizontalna i vertikalna rodna segregacija u obrazovanju i dalje prisutna te je štetna za rodnu ravnopravnost. Stoga je ključno omogućiti potpun i neometan pristup obrazovanju i osposobljavanju te podupirati sudjelovanje žena u obrazovanju u području STEM-a te u svim drugim područjima i karijerama. Procjenjuje se da u EU-u postoji 8 milijuna stručnjaka za IKT, ali samo njih 17 % su žene. U svijetu žene čine samo 22 % stručnjaka u području umjetne inteligencije. Važnost tih tema i povezanih radnih mjesta raste i moramo osigurati da žene ne budu zapostavljene i da je digitalna sfera za njih sigurna, uključujući kad se radi o algoritmima i drugim postojećim alatima. Imajući na umu da su trenutačna struktura privatnog vlasništva i ključni akteri velikih internetskih platformi stvorili internetski svijet štetan za prava žena i rodnu ravnopravnost, moramo se moći boriti protiv toga i zaštititi sve žene i djevojčice diljem EU-a. Osim toga, muškarce treba poticati da uđu u sektore u kojima dominiraju žene s pomoću boljih uvjeta rada i pravednije plaće. Nova strategija za rodnu ravnopravnost mora razviti okvir koji će djevojčicama i dječacima stvoriti siguran prostor za učenje, educirati roditelje i nastavnike o rodnim stereotipima i uspostaviti pozitivne uzore za žene i muškarce koji podržavaju feminizam.

Obveze skrbi za djecu i druge uzdržavane osobe znatno su ograničenje u sudjelovanju žena na tržištu rada. Zbog neplaćenih obveza skrbi oko 7,7 milijuna žena u EU-u može sudjelovati na tržištu rada, u usporedbi sa samo 450 000 muškaraca. Na razini kućanstva nejednaka podjela neplaćenog pružanja skrbi između žena i muškaraca ograničava ravnopravno sudjelovanje žena na tržištu rada i napredovanje u karijeri. Ta je situacija štetna za postizanje istinski pravednog okvira za **ravnotežu između poslovnog i privatnog života**, a nova strategija mora riješiti ta pitanja. Cilj nam je raditi na postizanju *ravnopravnost između osoba koje primaju plaću i pružatelja skrbi* u društvu. Stoga moramo pomno pratiti, ocjenjivati i, prema potrebi, dalje razvijati **direktivu o ravnoteži između poslovnog i privatnog života**, ali postoji i potreba za predlaganjem **europskog sporazuma o skrbi**, utemeljenog na europskoj strategiji za skrb, s obvezujućim zakonodavstvom i financiranjem na razini EU-a. Žene preuzimaju teret skrbi u različitim kategorijama i moramo izjednačiti uvjete na europskoj razini.

Različite skupine donose bolje, uključivije i održivije odluke. Samo odluke koje uzimaju u obzir svačije stavove mogu nas voditi prema boljoj budućnosti za sve, a **žene na položajima na kojima se donose odluke** ključni su uzori i pomoć u oblikovanju okvira za ravnopravnu budućnost. Moramo ukloniti nedostatke u donošenju odluka na političkoj i gospodarskoj razini te se istodobno boriti protiv institucionalnih nejednakosti koje sprečavaju žene da ostvare svoj puni potencijal.

U vremenima sve većih globalnih sukoba i nesigurnosti **vanjska, obrambena i sigurnosna politika EU-a mora biti feministička**, a ostvarivanje prava žena i rodne ravnopravnosti mora biti jedno od horizontalnih načela i jedan od ključnih ciljeva. U svojim vanjskim politikama moramo biti u stanju odražavati misiju izgradnje mira, a jedan od preduvjeta za to ravnopravno je sudjelovanje žena na vodećim položajima i među dionicima. Program promicanja i zaštite prava žena, kao i potpora aktivisticama, edukatoricama i čelnicama u zonama sukoba, moraju biti prioritet u svim strategijama EU-a za odgovor na sukobe, kao i u svim alatima i mehanizmima za odgovor na krizu. Načela prava, zastupanja i resursa moraju se primjenjivati na sva vanjska djelovanja EU-a.

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme nacrta izvješća primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights
The International Planned Parenthood Federation (IPPF) European Network
Center for Reproductive Rights
European Women's Lobby
Foundation for European Progressive Studies (FEPS)
European Institute for Gender Equality
B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran.
Fertility Europe
Center for Women Victims of War (ROSA)
The Directorate-General for Justice and Consumers (DG JUST) of the European Commission
European Trade Union Confederation (ETUC)
European Public Service Union (EPSU)

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestitelj izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavio Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), u kojoj se navode uvjeti za obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.